Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

| | | | |
|---|---|---|---|
| Nazwa i kod przedmiotu | Antropologia fizyczna - ćwiczenia , PG_00200202 | | |
| Kierunek studiów | Archeologia (O) | | |
| Data rozpoczęcia studiów | październik 2026 r. | Rok akademicki realizacji przedmiotu | 2028/2029 |
| Poziom kształcenia | I stopnia - licencjackie | Grupa zajęć | Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów<br>Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki |
| Forma studiów | stacjonarne | Sposób realizacji | na uczelni |
| Rok studiów | 3 | Język wykładowy | polski |
| Semestr studiów | 5 | Liczba punktów ECTS | 2.0 |
| Profil kształcenia | ogólnoakademicki | Forma zaliczenia | zaliczenie |
| Jednostka prowadząca | Rektor -> Wydział Historyczny -> Instytut Archeologii | | |
| Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców) | Odpowiedzialny za przedmiot | dr hab. Anna Strobin | |
| | Prowadzący zajęcia z przedmiotu | | |

| Formy zajęć | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | Forma zajęć | Wykład | Ćwiczenia | Laboratorium | Projekt | Seminarium | RAZEM |
| | Liczba godzin zajęć | 0.0 | 0.0 | 30.0 | 0.0 | 0.0 | 30 |
| | W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0 | | | | | | |

| Aktywność studenta i liczba godzin pracy | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | Aktywność studenta | Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów | Udział w konsultacjach | Praca własna studenta | RAZEM |
| | Liczba godzin pracy studenta | 30 | 2.0 | 18.0 | 50 |

| | |
|---|---|
| Cel przedmiotu | Zaznajomienie studenta z podstawowymi zagadnieniami z zakresu paleoantropologii, antropologii historycznej i biologii populacji pradziejowych. Opanowanie wiadomości z zakresu osteologii człowieka, w tym współczesnego mianownictwa anatomicznego dotyczącego układu kostnego. Nabycie umiejętności rozpoznawania poszczególnych kości szkieletu ludzkiego, dającej możliwość pracy na stanowisku archeologicznym przy eksploracji grobów oraz po-zwalającej na przygotowywanie dokumentacji rysunkowej i opisowej. Poznanie podstawowych technik opisowych i pomiarowych stosowanych w antropologii fizycznej. |

**Efekty uczenia się przedmiotu**

| Efekt kierunkowy | Efekt z przedmiotu | Sposób weryfikacji i oceny efektu |
|---|---|---|
| [ARCHL3_U03] Potrafi komunikować się z otoczeniem wykorzystując specjalistyczną terminologię z zakresu archeologii oraz opracowywać i prezentować treści związane z dziedzictwem archeologicznym, w tym materiały popularyzatorskie | Potrafi komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii z zakresu antropologii fizycznej. | [SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja |
| [ARCHL3_W01] Zna i rozumie wybrane fakty, obiekty i zjawiska z zakresu archeologii oraz ujęcia teoretyczne służące wyjaśnianiu zależności między nimi. Posiada uporządkowaną wiedzę ogólną z zakresu nauk humanistycznych | Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu paleoantropologii, antropologii historycznej i biologii populacji pradziejowych. | [SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny |
| [ARCHL3_U07] Potrafi współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym) zarówno na etapie prac terenowych, jak i ich opracowania wyników | Potrafi współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także z udziałem antropologów fizycznych) zarówno na etapie prac terenowych, jak i ich opracowania wyników. | [SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport<br>[SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta |
| [ARCHL3_U08] Potrafi samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie | Potrafi samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie. | [SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport |
| [ARCHL3_K02] Jest gotów do uznania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu w aspekcie analiz gabinetowych jak i prac terenowych | Jest gotów do uznania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu w aspekcie analiz gabinetowych jak i prac terenowych. | [SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja<br>[SK8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta |

**Treści przedmiotu**

Problematyka ćwiczeń / laboratorium
budowa układu kostnego człowieka (czaszka)
budowa układu kostnego człowieka (szkielet postkranialny)
inwentaryzacja szkieletu osobnika dorosłego i dziecka
inwentaryzacja uzębienia
określenie płci osobnika
ocena wieku osobnika w chwili śmierci
morfologia czaszki: opis czaszki (cechy niemetryczne) i pomiary czaszki (cechy metryczne)
pomiary szkieletu pozaczaszkowego (postkranialnego)
wskaźniki antropologiczne czaszki i szkieletu pozaczaszkowego (postkranialnego)
rekonstrukcja wysokości i masy ciała
morfologiczne reakcje na warunki życia: wyznaczniki stresu morfologicznego na kościach (occupational stress markers) - MOS, wyznaczniki stresu mięśniowo-szkieletowego (musculoskeletal stress markers) - MSM
analiza antropologiczna grobu ciałopalnego
metodyka badań osobnika żywego

**Wymagania wstępne i dodatkowe**

Znajomość epok historycznych i kultur archeologicznych, opis i klasyfikacja źródeł historycznych, znajomość podstawowych typów źródeł archeologicznych i metod ich interpretacji, znajomość podstaw tafonomii, znajomość obrządku pogrzebowego w różnych kulturach pradziejowych, znajomość metod i dokumentacji archeologicznych badań terenowych, znajomość podstaw statystyki

**Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się**

| Sposób oceniania (składowe) | Próg zaliczeniowy | Składowa oceny końcowej |
|---|---|---|
| egzamin pisemny testowy (90 minut) | 51.0% | 100.0% |

**Zalecana lista lektur**

Podstawowa lista lektur


Malinowski A., J. Strzałko (red.), 1989, Antropologia, PWN, Warszawa-Poznań.
McMinn R.M.H., R.T. Hutchings, J. Pegington, P. P. Abrahams, 1994, Kolorowy atlas anatomii człowieka, Vydavatelstvo Slovart, Bratislava, Solis, W-wa.
Piontek J., 1996, Biologia populacji pradziejowych. Zarys metodyczny, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań.
Whit T.D., P.A. Folkens, 2005, The Human Bone Manual, Elsevier Academic Press, Burlington.

| | | |
|---|---|---|
| | Uzupełniająca lista lektur | Piontek J., A. Marciniak, 1998, Wielka Encyklopedia Geografii Świata. Tom 9. Człowiek, pierwsze cywilizacje, Wydawnictwo Kurpisz, Poznań.<br><br>Strzałko J., J. Ostoja-Zagórski, 1995, Ekologia populacji ludzkich. Środowisko człowieka w pradziejach, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań.<br><br>Buikstra J.E., H.D. Ubelaker (ed.), 1994, Standards for Data Collection from Human SkeletalRremains, Arkansas Ar-chaeological Survey Research, Series No. 44, Fayetville.<br><br>Campbell B., 1995, Ekologia człowieka. Historia naszego miejsca w przyrodzie od prehistorii do czasów współczesnych, W-wa.<br><br>Leakey R., 1995, Pochodzenie człowieka, Wyd. CIS, W-wa<br><br>Myszka A., 2007, Rekonstrukcja budowy somatycznej człowieka na podstawie wybranych cech szkieletu, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań.<br><br>Reichholf J., 1992, Zagadka rodowodu człowieka. Narodziny człowieka w grze sił z przyrodą, PWN, W-wa.<br><br>Piontek J., B. Iwanek B., S. Segeda, 2008, Antropologia o pochodzeniu Słowian, Monografie Instytutu Antropologii UAM, 12, Poznań.<br><br>Shreeve J., 1998, Zagadka neandertalczyka. W poszukiwaniu rodowodu współczesnego człowieka, Prószyński i S-ka, W-wa.<br><br>Strzałko J., M. Henneberg, J. Piontek, 1980, Populacje ludzkie jako systemy biologiczne, W-wa. |
| | Adresy eZasobów | |
| Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania | 1. Homo erectus<br>2. Archaiczny Homo Sapiens<br>3. Mikrourazy szkliwa | |
| Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu | Nie dotyczy | |

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.